

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ט"ו אלול תשפ"ב | דף היומי בבלי: כתובות סז.

דף היומי בהלכה: מסימן מ"ז סעיף ד' עד סעיף ט'.

מוסר: שמירת הלשון - פרק ד' גמ' ירגיל' עד פרק ד' לך גא'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הכניעה פרק ד' עד פרק ה' 'והחמישי כאשר יחשוב בגדולת הבורא'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

הרבי אמר לי: "אחרי התפילה ניגש לקברו של אביך ונשאל אותו" | שפשפתי את עיניי בתימהון:
ליד הסידור נח צ'יק עם סכום עצום! | החזן ב'שחרית' כמעט דרס אותי בכביש | 2485

על דא ועל הא

מלכת אנגליה מתה, והחדשות שזורמות
מהממלכה המאוחדת לא מפסיקות, אני מציע
לכל אחד ואחד מאיתנו לקרוא חדשות!!!

Nati Shohat/FLASH90

מאת: הרב ישראל היימן

השבוע חדשות הם כמו ספר מוסר...

מלכת אנגליה מתה, והחדשות שזורמות מהממלכה המאוחדת לא מפסיקות, עשרה ימי אבל והמלכת יורש העצר למלך על אנגליה ועל כל המדינות החוסות בצילה.

מכירים את התיאור שמובא בכמה מקומות של ר' מאיר חדש על המלכת מלך פולין בו הוא היה שותף? המשגיח דחברון שהיה מתאר את זה כל שנה בצעירותו ומוחשיות כדי להסביר מהו עוצמה של מלוכה ומהו עומק המושג של המלכת המלך.

יש לנו הזדמנות חד פעמית לעקוב מקרוב, שבועיים לפני המלכת מלך מלכי המלכים בכל העולמות, אחרי המלכת מלך שאין לו שום סמכות מיוחדת והכל רק בשביל הסמליות, אבל להבדיל אלף אלפי הבדלות זוהי המלכה לכל דבר ועניין.

רק בשביל שנקבל מושגים, יש שם באנגליה תכנית שכתובה כבר עשרות שנים עם שם הקוד "גשר לונדון" בו מתוארים בפרוטרוט עשרת הימים הראשונים אחרי מות המלכה. יש שם סדר ברור מי יכול להוציא הודעת אבל ראשון ומי אחריו, תוך כמה

דקות חייב להיות הדגל מורד לחצי התורן בכל רחבי הממלכה. אפילו את ההודעה הרשמית שהוציא ארמון בקניגהם על מות המלכה לא ניסח מנהל אגף יח"צ אלא זו הודעה זהה להודעה על מות המלך הקודם וזה שלפניו וכן הלאה אי אלו מאות שנים אחורה.

בכל המקומות הרשמיים והייצוגיים ברחבי הממלכה נדרשו מאז נחלשה המלכה לקיים אימונים על החלפת חליפה ועניבה לצבע השחור במהירות ברגע בו מגיעה ההודעה...

ומכאן להמלכה של בנה המלך החדש, המלך יסתובב עשרה ימים בין ערי ומדינות הממלכה כולה ויקבל תנחומים מחד ומתנות יקרות ערך לרגל המלכתו מאידך (זה במקרה עשרה ימים או שזה מזכיר לנו משהו?...), טקס רשמי בו ישתתפו מאות מוזמנים שכתובים מראש ימנו אותו מיד עם מות המלכה וכל תזוזה שלו כתובה מראש לעשרת הימים הקרובים, עד טקס ההמלכה הרשמי שיתקיים בסיום ימי האבל בו הוא יכנס רשמית לארמון בכבוד מלכים כפשוטו...

מושגים של "מלכות", מושגים של "המלכה".

כמו שאמרנו, רק לקרוא חדשות... אבל לא סתם לקרוא, להבין אותם, להתעמק בהם, לקחת אותם אלינו. "המלך יושב על כסא רם ונישא"

בקיצור, כל מי שרוצה להתחזק לקראת ימי ראש השנה הקרבים ובאים, הקב"ה סידר לנו ממש כעין "סרט" על מה שהולך שם בשמים בר"ה ובעשרת ימי תשובה, 'מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא'.

פרשת השבוע

הרבי שמע את הדברים וענה לו ברוגע: "כעת תלך להתפלל לפני התיבה כדרך בכל השנה האחרונה, ואחרי התפילה נלך יחד לבית החיים וניגש לקברו של אביך ונשאל אותו מדוע הורה לך לעשות כך"

"קדיש של נכד בארץ ישראל חשוב יותר מקדיש של בן הנמצא בחו"ל!"
הסופר הרב יאיר וינשטוק שליט"א בסיפור מופלא המתפרסם לראשונה!

תלך להתפלל כדרך בכל השנה האחרונה, לפני התיבה. ואחרי התפילה נלך ל'פעלד', בית החיים של הר הזיתים, ושם ניגש אל קברו של אביך ונשאל אותו מה פשר ההוראה התמוהה."

כך בפשטות: "נלך ל'פעלד' ונשאל אותו..."

וכך היה, רבי פנחס דוד התפלל באותו בוקר תפילת שחרית לפני התיבה, ומיד לאחר התפילה הלך אל דודו והם הלכו בצוותא לבית הקברות בהר הזיתים וניגשו אל קברו של זקני הרה"צ רבי שמואל שמעלקא.

בעומדם שם ליד הקבר, אמר רבי דוד לאחינו: "החזק באבנטי (האלט זיך אן אין מיין גארטל) ואל תפחד, ונאמר ביחד חמישה פרקי תהילים (דודי רבי דוד'ל הורביץ ממנו שמעתי את הסיפור כבר לא זכר את חמשת פרקי התהילים).

לאחר אמירת חמשת מזמורי התהילים, מול עיניו הנדהמות של רבי פנחס דוד, צצה דמותו של אביו המנוח רבי שמואל שמעלקא בהקיץ, כבחיי חיותו, בדמותו וצלמו ממש, והוא עומד מעל ציונו. רביה"ק רבי דוד פנה אל גיסו המנוח בלי שום התפעלות,

ושאל אותו מה טעם הורה לבנו להתפלל עליו עוד יום אחד?

ענה זקני המנוח ואמר: "אני אינני זקוק לזה, אני את התיקון שלי כבר סיימתי מזמן. אלא מאי, היום הוא יום היארצייט של אמי המנוחה ע"ה ולכן רציתי שבני יתפלל גם עליה".

שאלו רבי דוד: "לשם מה אמך זקוקה לזה, והרי יש לך אחים - בנים של אמך המתגוררים בחו"ל, ומה פגם בתפילה שהם יתפללו על אמם?"

נענתה הנשמה ואמרה: "קדיש של נכד בארץ ישראל, חשוב יותר מקדיש של בן הנמצא בחו"ל!"

(גיליון 'אהל מועד' - לעלוב)

והיה כי תבוא אֶל הָאָרֶץ (כו א)
סיפר לי הרה"ח נעים זמירות ישראל החזן ובעל התפילה המפורסם רבי צבי הורביץ שליט"א, ממשפחת הלוויים המשוררים הידועים בשמם "שירת הלוויים", נכדי רבותינו הקדושים מלעלוב:

סיפור זה שמעתי מדודי הרה"ח המפורסם רבי דוד'ל הורביץ זצ"ל, ששמעו בעצמו מפי דודו האדמו"ר הרה"צ רבי פנחס דוד מבוסטון זצ"ל בן אחותו של רביה"ק רבי דוד צבי שלמה בידערמאן מלעלוב זיע"א. וכך היה מעשה.

זקננו הרה"צ שמעלקא הורביץ זצ"ל היה כידוע גיסו של רבי דוד'ל, בהיותו נשוי לאחותו הצדקנית מרת שיינע עלקא ע"ה, בתו של רביה"ק רבי אלעזר מענדל מלעלוב זיע"א. רבי שמואל שמעלקא היה אביהם של האדמו"ר רבי פנחס דוד מבוסטון זצ"ל וזקני הרה"צ רבי נתן נטע הנקרא בפי כל ר' נטע'ל.

זקני רבי שמואל שמעלקא נפטר בצעירותו בהיותו אברך בן ל"ו שנים. לאחר שנפטר התפלל עליו זקני הרה"צ נטע'ל, שעוד היה אז ילד פעוט, וכך גם אחיו הגדול רבי פנחס דוד מבוסטון.

והנה בלילה שבו מלאו 11 חודש לפטירתו, ולמחרת היו צריכים לסיים להתפלל עליו, התגלה רבי שמואל שמעלקא אל בנו, דודי זקני הרבי מבוסטון, ואמר לו במילים ברורות. "ברצוני שתתפלל עוד יום אחד לפני העמוד".

רבי פנחס דוד היה נרעש. הן מן החלום והן מהיותו מעין מדרש פליאה. הרי כידוע מסיימים להתפלל ביום בו נמלאים י"א חודש, ומדוע להוסיף? ואם כן, מה טעם רק עוד יום אחד ותו לא? כיוון שלא ידע פשרו של חלום הלך בבוקר לבית דודו רבינו הקוה"ט הרדצ"ש וסיפר לו על חלמו המוזר.

רבי דוד שמע את הדברים וענה לו ברוגע ושלווה. "כעת

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הרכב התנגש בחוזקה בעמוד שבצד הכביש ונעצר. הייתי מבוהל מאוד, ידעתי שהכל נגרם באשמת. למרבה הנס, הנהג נותר בריא ושלם ב"ה. הוא יצא מהרכב והתקרב אלי, ואז זיהיתי אותו מיד...

מחילה תמורת מחילה

כעבור שניות ספורות רכבים רבים הגיעו לשם תוך כדי שהם נוסעים במהירות. במהלך ההליכה בכביש שמעתי צפירה של רכב לעברי. באותו הרגע הבחנתי לראשונה שאני עובר את הכביש כאשר הרמזור הוא אדום ובשלושת הנתיבים יש מכוניות שנוסעות במהירות גדולה.

לא ידעתי מה עדיף לעשות - האם לחזור אחורה או ללכת מהר יותר כדי לעבור את הכביש. בהתחלה התחלתי ללכת במהירות כדי לעבור את הכביש. לאחר שניה הבחנתי שאני נמצא במצב סכנה. אם אני אמשך ללכת בכביש, ככל הנראה הרכבים לא יספיקו לבלום בזמן ואני עלול להיפגע. הסתכלתי מה קרוב יותר. הבנתי שעדיף לי לשוב על עקבותיי לאחור, ואכן התחלתי ללכת אחורה תוך כדי שאני מתפלל לבורא עולם שיציל אותי מהמצב אליו נקלעתי.

כשחזרתי לאחור, נהג שנסע באותו נתיב זיהה ברגע האחרון שיש הולך רגל שעובר שם. מכיוון שהוא חשש לפגוע בי, הוא לחץ על דוושת הבלם בצורה חזקה. הנהג חשש ככל הנראה שהוא לא יספיק לעצור, ולכן הוא היטה את ההגה לכיוון העמודים שנמצאים בצידו הכביש.

הרכב נעצר תוך כדי שהוא נחבל קשות, אבל הנהג ברוך ה' יצא בריא ושלם. הרעש היה חזק ביותר. אני הייתי מבוהל עד עמקי נשמת. הבנתי, שאני חייב לשלם לו על הנזק שאירע לרכבו, מכיוון שכל זה נגרם באשמת.

כאשר הנהג התקרב אלי הבחנתי שהוא לא אחר מאשר אותן יהודי שלקח לי הבוקר את מקום ה'שליח ציבור'. התביישתי לשוחח איתו. להפתעתי הרבה, הוא יזם את השיחה ואמר לי: "לא נורא, תרגיש בנוח! הבוקר ויתרת לי על מקום ה'שליח ציבור". כעת הקב"ה הציל אותך מלהיות 'קורבן ציבור'". הוא המשיך את דבריו: "כנראה הייתי צריך לשלם על זה משהו... אז אתה יכול להמשיך בדרכך לשלום, רק בבקשה תאמר בפה מלא שאתה מוחל לי על שלקחתי לך את העמוד ושימשתי כ'שליח ציבור'".

כמובן שמחלתי לו בלב שלם. הצעתי לו בכל זאת תשלום, אבל הוא עמד על דעתו שלא אשלם לו כלום ואמר: "כמו שאתה מחלת לי, גם אני מוחל לך בלב שלם"

(פניני עין חמד, מעובד מתוך העלון 'מתיקות השבת')

מספר בעל המעשה, מ' מחיפה:

לפני כחמש עשרה שנים נפטר דודי ז"ל בלי להשאיר אחריו ילדים. החלטתי לקחתי על עצמי בלי נדר לשמש כשליח ציבור ביום היארציית שלו לעילוי נשמתו.

בשנת ה'תשפ"א ביום שלפני היארציית ניגשתי לגבאי וסיכמתי איתו שאני אשמש כשליח ציבור למחרת. קמתי מוקדם בבוקר כדרכי לתפילת ותיקין. כשהגעתי לבית הכנסת הבחנתי ביהודי לא מוכר שכבר עמד ליד העמוד של השליח ציבור.

ניגשתי אליו ואמרתי לו שהיום אני צריך לשמש כשליח ציבור וכי כבר סיכמתי על כך עם הגבאי. הוא לא התייחס לדבריי. ניסיתי מספר פעמים להסביר, אבל הוא פשוט לא התייחס לאף מילה שאמרתי.

הבנתי שאם אתעקש על מה שמגיע לי, הדבר עלול להפוך למריבה. התרחקתי ממנו והלכתי לצד בית המדרש. בליבי כעסתי על כך ובמיוחד בגלל העובדה שהוא התעלם לחלוטין מדבריי! החלטתי לוותר על כך. התאמצתי לוותר ולהסיר מליבי כל קפידה כלפיו.

הניסיון לא היה קל, מכיוון שזה המניין המוקדם היחיד שיש באזור, ולכן אני לא אוכל השנה לשמש כשליח ציבור לעילוי נשמת דודי היקר. אמנם יש מניין נוסף אבל הוא מתקיים לצערי הרב קרוב לשעה תשע. שעה מאוחרת מדי, ואיני יכול להמתין עד שכה כל כך מאוחרת. בליתי ברירה התפללתי באותו מניין עם השליח ציבור.

בסוף התפילה חשבתי על כל מה שאירע והבנתי שאכן היה עדיף לי לוותר על התפילה כשליח ציבור - והעיקר למנוע מריבה. בוודאי מעלת הוויתור גורמת לעילוי נשמה גדול יותר עבור דודי ז"ל.

אחרי התפילה הזדרזתי לביתי. אכלתי ארוחת בוקר ויצאתי לדרכי שאני רגיל לעשותה ברגל. כאשר הגעתי לכביש הראשי, ראיתי שהרמזור ירוק ועברתי. מדובר בכביש ארוך. אחרי מעבר של כביש אחד יש מעבר של כביש נוסף עם רמזור נוסף להולכי רגל. הפעם לא שמתי לב והמשכתי לעבור לכביש הבא, כאשר הרמזור אדום... כנראה מה שבלבל אותי היה שבאותו רגע רכבים לא עברו שם. בדרך כלל רכבים רבים עוברים שם, ואי אפשר לא לשים לב לאור של הרמזור.

היהודי הראה לי צ'ק עם סכום נכבד מאד ושאל האם אני מכיר את בעל הצ'ק. אמרתי לו: בוודאי! הוא גביר גדול המתגורר כאן בסמוך, איך הגיע לידיך הצ'ק הזה? וכאן גולל היהודי באוזניי סיפור שנשמע כמעט דמיוני...

אמרתי לו: אני מכיר את אותו גביר היטב, הוא אדם שפוי לחלוטין ונותן צדקה, אך מעשה כזה לא מתאים לו כלל. רציתי לברר את העניין, עליתי לביתו של הגביר ושאלתי אותו: אתה מכיר את יהודי פלוני?

"לא", השיב הגביר.

פשוט ראיתי שיש לו צ'ק ביד עם סכום עצום ממך, ורציתי לברר את הפרטים על הצ'ק הזה, אמרתי לו. כשהגביר שמע זאת, הוא החוויר כסיד וידו התחילה לרעוד. שאלתי אותו מה קרה, והוא סיפר לי כך:

"הגעתי להתפלל מעריב בבית הכנסת 'שומרי שבת', ראיתי יהודי העומד לו מן הצד ומתפלל, ותיכף עלה על מחשבתי, שיהודי זה לפי מראהו בא מארץ ישראל לאסוף כסף, ומסתמא השאיר משפחה עם ילדים שם בארץ ישראל. משום מה, מחשבותיי המשיכו להפליג בנושא, דמיינתי לעצמי איך הוא מתגעגע למשפחתו, אבל ההכרח לא יגונה, והוא נשאר כאן, ולפי מראהו כנראה גם לא הצליח לאסוף אלא סכום כסף מועט, ומסתמא הוא שבור ורצוצץ מכך, ומי יודע מה יהיה כשיחזור לביתו לאשתו ויראה לה את הסכום הקטן שהצליח לאסוף..."

"רחמי נכמרו כל כך על אותו אדם, ולא התאפקתי ודפקתי על כתפו ושאלתי: 'אתה מארץ ישראל?' אבל הוא לא השיב לי. החלטתי לכתוב לו צ'ק ולהניח לו על השולחן.

לאחר כתיבת הצ'ק התחלתי להתבונן במעשה שעשיתי, ונדהמתי מעצמי: מי אמר בכלל שהוא יהודי מארץ ישראל? מי החליט שהוא עני? ואולי בכלל אין לו משפחה וילדים? מרוב הבושה והחרטה על פזיזותי, ברחתי משם והלכתי להתפלל מעריב במקום אחר, וכעת שאתה מזכיר לי את המאורע, אני שוב מתמלא בושה על פזיזותי..."

עתה כמובן, שמחתי לספר לו מיהו היהודי שקיבל ממנו את הצ'ק, וכיצד הוא זכה להיות שליחו של הקב"ה לענות לתפילתו של אותו יהודי על תפילתו. (ווי העמודים)

(הובא בגיליון 'שבת אורה')

באחד הימים כשהגעתי להתפלל מעריב בבית הכנסת 'שומרי שבת' בבורו פארק, ניגש אלי יהודי שהציג את עצמו כאורח מארץ ישראל, והראה לי צ'ק עם סכום מכובד מאד, ושאל אותי אם אני מכיר את בעל הצ'ק.

אמרתי לו: בוודאי שאני מכירו, הוא גביר נכבד, גר כאן סמוך, אבל הוא לא מחלק סכומים גדולים כאלו, איך הגיע לידיך הצ'ק? וכאן מספר היהודי סיפור שנשמע כמעט דמיוני:

"אני גר בארץ ישראל ונקלעתי לחובות כבדים. בלית ברירה, כשהנושים התדפקו על דלתותי יום יום, החלטתי לבא כאן לארה"ב לאסוף כסף כדי שיהיה לי מה להאכיל את משפחתי וגם כדי לשלם את חובותיי.

אני כבר מסתובב כאן שבועיים ובקושי כיסיתי את הכרטיס. בפרט היום, שאפילו פרוטה אחת לא הצלחתי לאסוף, הגעתי ממש לסף ייאוש. מצד אחד איני יכול לחזור הביתה בלא סכום נכבד, ומצד שני גם להישאר כאן לעולם איני יכול, השארתי בארץ ישראל משפחה שממתנה לי.

"כשהסתובבתי ככה מיואש בלא לדעת כיצד לצאת מהסבך, פתאום עלתה בי המחשבה: וכי אתה לבד כאן בעולם? הלא יש לך אבא גדול בשמים, היד ה' תקצר?! עד מהרה החלטתי לשפוך שיחתי לפני ה'. הגעתי כאן לבית הכנסת והתחלתי להתכונן לתפילת מעריב. התחלתי בתפילה, והרגשתי ממש התעלות כמו בערבית של יום כיפור.

"באמצע ברכות קריאת שמע דופק לי יהודי לי על הגב. אפילו לא הסתובבתי לראות מי זה, הייתי כולי שקוע בתפילה. התפללתי שמונה עשרה כמו שלא התפללתי מעולם, התחננתי להקב"ה ואמרתי - רק אתה יכול להושיע אותי, ואין אחר מבלעדיך. כך התפללתי, עד שהרגשתי שנפלה לי אבן מהלב.

לאחר התפילה, שפשפתי את עיני אם אני רואה טוב... ליד הסידור נח הצ'ק הזה, עם סכום עצום, שזה מה שתכננתי לאסוף כל זמן שהותי בארה"ב" - סיים היהודי את סיפורו.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

**להפתעתי, מרן הרב שך זצ"ל פתח לי בעצמו את הדלת.
הוא הכניס אותי והורה לי לשבת בראש השלחן כשהוא
יושב בצד. מסרתי לו את דברי אבי זצ"ל, והוא שמע
וקיבל. 'תמסור לאביך שהוא יכול לתת לו לאכול'...**

הכנסת האורחים המופלאה של הגאון רבי נתן גשטטנר זצוק"ל

לישון בשעה 3:30 לפנות בוקר. היהודי היה רעב, ונפשו חשקה בחביתה. אבא שלי עזב את הגמרא וניגש בשמחה למטבח לקיים את החסד בגופו, למרות שהוא לא היה מנוסה בזה, וטיגן לו את החביתה לשביעות רצונו. אבל אז הגיעה דרישה נוספת - כוס קפה, אבל עם חלב חם. לא מים חמים עם חלב, אלא חלב חם. אז אבא ניגש למקרר והוציא פינג'ן מיוחד וחימם לו את החלב.

"היה קבצן אחד שהיו עליו רינונים ואחד מעסקני בני ברק פנה לאבי זצ"ל ואמר לו שצריך להרחיקו ולא לארח אותו. אולם אבי השיב לו, שיהודי שמבקש לאכול אי אפשר לסרב לו, וע"פ הלכה צריך עדים להוכיח שהוא לא בסדר, ואולי היתה זו רק מעידה חד פעמית מצידו, ואולי הוא חזר בתשובה וכו'. משראה העסקן שדבריו אינם מתקבלים על דעתו של אבי, פנה להרב שך זצ"ל, להתלונן בפניו על אבי שעדיין ממשיך לארח את אותו קבצן. ואכן הרב שך שלח שליח לאבי ודרש ממנו שלא לארח את הקבצן הנ"ל מהטעמים האמורים.

"אבא שלח אותי כשליח אישי מטעמו בחזרה להרב שך. זה היה במוצאי שבת, לפני 50 שנה. הייתי אז בחור צעיר. נקשתי על הדלת ברחוב ראב"ד. להפתעתי, הרב שך פתח לי את הדלת בעצמו ללא גבאים. הוא הכניס אותי לסלון. אני זוכר בדיוק מה הוא למד אז - גמרא בבא בתרא בדף קו, בכרך של מהדורת 'פנינים'. הוא הורה לי לשבת בראש השלחן, כשהוא יושב בצד. "מסרתי לו את דברי אבי זצ"ל, שאיך אפשר לסרב ליהודי שמבקש להתארח לאכול בשבת, כי בשיטה הזו הרי אי אפשר יהיה להכניס אף אחד הביתה. פלוני מדבר באמצע קדיש, אלמוני מדבר לשון הרע... כל אחד עם העבירות שלו. והרב שך שמע וקיבל. 'תמסור לאביך שהוא יכול לתת לו לאכול'..."

וְאָכְלוּ בְשַׁעֲרֵי וְיִשְׁבְּעוּ (כו יב)

"זכיתי להתפלל במשך עשרות שנים בבני ברק ביחד עם אבי רבי שלמה שטנצל זצ"ל, בבית הכנסת של הגאון האדיר רבי נתן גשטטנר זצ"ל, שהיה אחד מהגאונים הנסתרים של הדור האחרון, ולשמוע את קולו המיוחד כשהיה עובר לפני התיבה.

"אולם מתברר, כי בשקט בשקט, בביתו ברחוב דבורה הנביאה 3 בבני ברק, בקומה הראשונה, לא רק ישב הגר"נ גשטטנר והגה בתורה בין אלפי הספרים שגדשו את עמודי ברזל עד התקרה מסביבו, ולא רק כתב, ישב והקליד במכונת הכתיבה שלו את 180 ספריו 'להורות נתן' ו'נתן פרי', אלא גם קיים כפשוטו את דברי המשנה 'ויהיו עניים בני ביתך'. דווקא המסכנים והגלמודים, מקבצי הנדבות מבני ברק, זכו לשבת מדי שבת סביב שולחן השבת של הגאון הרב גשטטנר זצ"ל."

המספר, הרב יונתן שטנצל, פנה לבנו של הגר"נ זצ"ל, הגאון רבי שלמה גשטטנר שליט"א מ'העדה החרדית', שניאות להרחיב את היריעה על פרק זה במסכת חייו של אביו זצ"ל ב'קו המשניות והחסד' - 'אמר אביי' (077-2247333).

"את מצוות הכנסת אורחים ירש אבי זצ"ל מאביו, סבי רבי עמרם זצ"ל וסבתי מרת מלכה ע"ה, בבודפסט שבהונגריה, שגם הם הכניסו לביתם אורחים קשיי יום, ונתנו להם לאכול ואף לישון. "העניים שהגיעו לביתנו ברחוב דבורה הנביאה בבני ברק, היו מאוד משונים בלבושם ובהתגוננותם. ומטבע הדברים בקיץ היה קשה הרבה יותר לשבת בסביבתם. אבל זה לא מנע מהם לקבל את כל היחס. הם קיבלו הראשונים את האוכל, היו שרים את השירים שלהם, הם פשוט קיבלו הרגשה שהם בבית שלהם. "היה יהודי מסכן שדפק פעם בביתנו בשעה 1:00 בלילה. האמת, שאצל אבא שלי זה לא היה מאוחר, כי הוא היה הולך

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

לאחר לבטים רבים החליט מזכר הדירה לזותר על גביית הריביות והקנסות, כדי שלא להיכנס לחשש איסור ריבית. וראה זה פלא: באותו יום כששב לביתו הוא קיבל הודעה מפתיעה...

מעשה נפלא שסיפר הגאון רבי פנחס וינד שליט"א

שהכל נעשה לפי כללי היתר עיסקא כדת וכדין, הרי הוא גדר לעצמו שאינו משתמש לכתחילה בהיתר עיסקא אלא כשאין לו ברירה, ובפרט שלא ברור לו שהקונה הרוויח בתקופה זו רווחים מנכסיו בסכומים אלו, ואולי עדיף לוותר על הריביות והקנסות כדי שלא להיכשל בחשש איסור ריבית.

התייעץ המוכר עם הגר"פ שליט"א כדת מה לעשות, והרב השיב לו: צדקו דבריך שלפי ההסכם על הקונה לפצות אותך בסכום נכבד, ובפרט שהפסדת הרבה מאיחור זה, אולם דע לך, שהמציאות מוכיחה שהמוותר מממונו כדי שלא להיכנס לחשש איסור, לא הפסיד לעולם, אדרבה כולם מרוויחים ורואים בחוש את הבטחת התורה למען יברכך ה' אלוקיך בכל משלך ידך.

המוכר קיבל את הדברים, והחליט בדעתו שלא לגבות מהקונה שום סכום על האיחור, כדי שלא ליכנס לחשש איסור.

וראה זה פלא, באותו יום כשחזר המוכר לביתו, קיבל הודעה שהקרקע שקנה בצפון הארץ לפני כעשרים שנה - וכבר התיישב מלקבל עליה היתר בניה - הוכשרה לבנות בה בניני מגורים, והוא קרוי לאסיפה דחופה שתקיים בעוד כמה ימים כדי לאשר את תהליך הבניה. וכך ראה מיד את ברכת ה' בנס שנעשה לו עם הקרקע, שכבר מזה עידן ועדנים נתיישב הימנה, ומהשמים סיבבו שבאותו יום שוויתר לקונה בגלל חשש ריבית, הופשרה הקרקע לבניה וזכה ברווחים גבוהים מאוד. ואילו היה מבקש את הכסף מהקונה, אולי היה מצליח להוציא ממנו סכום קטן וכאן קיבל לידי סכום גדול פי כמה וכמה, וכהבטחת התורה שיצליח בכל נכסיו.

(באר הפרשה כי תצא תשע"ח)

הגאון רבי פנחס וינד שליט"א סיפר מעשה נפלא שאירע לאחרונה והוא היה עד לו, בו נתקיימו דברי חז"ל שהנזהר בהלכות ריבית נכסיו מתברכים ועולים.

יהודי בעל בעמיו מכר דירתו לקונה, וקבע עמו זמן גמר פירעון לאחר כמה חדשים. הכוונה הייתה שהקונה יקח הלוואה (משכנתא) מהבנק על הדירה ובה יגמור את תשלומי הדירה. הקונה היה אברך צעיר הדחוק בפרנסתו, וכדי לחסוך את התשלום שצריך לשלם ליועץ משכנתאות, החליט להוציא את המשכנתא בעצמו בלא היועץ. אלא שלא היה לאברך כל נסיון בדברים אלו, ולכן התאחרה מאוד קבלת הלוואה מהבנק, ורק לאחר שמונה או תשעה חדשים הצליח לקבלה וסיים את תשלומי הדירה.

והנה, בהסכם שנחתם בחוזה שבין הקונה והמוכר נקבע, שאם הקונה יאחר את תשלומיו בכמה חדשים יתחייב בזה לשלם קנסות וריביות, וכן היה נחשב כ'הפרת חוזה' מצד הקונה, וביד המוכר לבטל את כל החוזה והקניה.

כשגמר הקונה לשלם את כל הסכום, חכך המוכר בדעתו האם לתבוע מהקונה את הקנסות על איחור התשלום כפי שנקבע מתחילה בהסכם שביניהם. מצד אחד ריחם על הקונה שבקושי גומר את החודש, והרי הקנסות הללו עולים להון רב, ומאידיך, הרי הוא עצמו הפסיד מרובה' כשלא היו המעות בידו והוכרח לוותר על קניית דירה אחרת שעמדה על הפרק (ובכלל, הרגיש שהקונה איחר בתשלום כי ניצל את טוב ליבו שלא דחק בו להביא את הכסף, ורצה לפצות את עצמו עכ"פ בחלק מהסכום).

ועל הכל, חכך המוכר בדעתו, כי האף אמנם שהוסיפו בהסכם

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

כתובות דף סז

מדוע נתן הרה"ק מסאטמאר ליהודי הנצרך כמעט את הסכום כולו ולא כולו ממש?

אמרו עליו על הלל הזקן וכו' פעם אחת לא מצא עבד לרוץ לפניו, ורץ לפניו שלשה מילין

פעם נכנס אל הרה"ק מסאטמאר זי"ע יהודי מר נפש, ובכה לפניו על רוב צרותיו וחובותיו, כי טפיו תלויים בו, ואף זקוק הוא למעות עבור נישואי צאצאיו וכו', שאלו הרבי, ר' יהודי, לכמה מעות נצרך מע"כ בזו העת, ויען האיש ויאמר 'שלושים אלפי דאלער' טבין ותקילין, פתח הרבי את הארון, והוציא משם סך עשרים ותשעה אלפי דאלער, ויאורו עיני היהודי, ונהפך לאיש אחר...

בצאת היהודי שאלו הגבאים את הרבי, אם כבר נתן הרבי סכום אדיר כזה, מדוע לא מילא מבוקשו בשלימות - לתת לו שלושים אלפי דאלער, ויען הרבי, אם הייתי נותן לו שלושים אלפים, היה הלה מהלך בהרגשה. א, א, אילו בקשתי יותר הייתי מקבל יותר, ולא הייתה שמחתו שלימה כמו עכשיו, שקיבל כמעט את כל הסכום שביקש, ומעתה לא יטרידהו המחשבות אם הייתי מבקש הייתי מקבל יותר ...

(באר הפרשה)

התורה אומרת לגבי עני (דברים טו ח), 'כי פתוח תפתח את ירך לו... די מחסורו אשר יחסר לו', ואמרו חז"ל (כתובות סז): אשר יחסר לו - אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. אמרו עליו על הלל הזקן, שלקח לעני בן טובים אחד סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו, פעם אחת לא מצא עבד לרוץ לפניו, ורץ לפניו שלשה מילין. והקשה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, דבשלמא מה שנתן לו סוס לרכב עליו ניחא, אך מה שרץ לפניו בעצמו צריך ביאור, כי הלל הזקן נשיא בישראל היה, ואסור לו לבזות עצמו - לרוץ לפני אותו עני בכדי למלא אחר שיגיונותיו שהתרגל שעבד ירוץ לפנות לו הדרך.

אלא מוכח מכאן, שיש להתייחס להרגשותיו של הזולת בגדר של 'פיקוח נפש', ואף הלל התייחס אל אותו עני כנכנס לגדר סכנת נפשות באם יחסר לו רגילותו ב'עבד שירוצ לפניו', ואף ש'נשיא' היה, מכל מקום 'פיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה', ומותר הוא - ואף מחויב, לרוץ לפניו להצילו מאבדון.

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

כשחברו מפציר בו שיגלה לו סוד שנאמר לו - האם מותר לשנות מהאמת ולומר "איני יודע"?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

עוד הביאו בשם הגרש"ז אויערבאך, שאדם שנשאל מחברו בענין סוד שנאמר לו, מותר לו לומר 'איני יודע'. אמנם באופנים שבהם איגילוי הסוד עלול לגרום לנזק גדול מאוד, חובה לספרו משום 'אל תעמוד אל דם רעך', ולדוגמה: כגון שאמר לו אדם בסוד שרוצה לגזול את ממונו של פלוני, או להזיקו היזק רוחני, או שבחור מקולקל רוצה להתקבל לשיבה מסוימת - דעת הגר"נ קרליץ שעליו לספר את הדבר כדי למנוע את הנזק [אך אם הבחור אינו מקולקל אלא רק שאינו חכם, אין זה נחשב נזק ואסור לו לספר]. וראה בביאורים ומוספים שהביאו בזה עוד נידונים מספרי הפוסקים.

בהלכות הנלמדות היום בחפץ חיים (כלל ח' מהלכות רכילות סעיפים ד-ה) כותב רבנו (סעיף ה): "וחייב אדם להסתיר הסוד אשר יגלה לו חברו דרך סתר, אף על פי שאין בגילוי הסוד ההוא ענין רכילות, כי יש בגילוי הסוד נזק לבעליו וסיבה להפר מחשבתו". וטעם נוסף לאיסור: "גם בזה הוא יוצא מדרך הצניעות והוא מעביר על דעת בעל הסוד".

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים, כי דעת הגרי"ש אלישיב והגר"נ קרליץ שגילוי סוד אינו כלשון הרע שהותר לתועלת, אלא כיוון שהזהירו שלא לספר, אסור אפילו לתועלת.

האם מותר לשמוע שיעור ב'קול הלשון' לפני ברכת התורה?

ואין לקיים את המצוה ללא ברכה. ונחלקו הפוסקים בנוגע לשמיעת דברי תורה, אם היא נחשבת כדיבור, או כהרהור. ויש מן הסוברים שהשמיעה נחשבת כדיבור, שנחלקו אם דווקא שמיעה מפי אדם נחשבת כדיבור, או אף שמיעה מהקלטה, ולכל הדעות, מותר לעשות פעולה של מצוה לפני ברכת התורה, למרות שבשעת עשייתה מהרהר בדיניה. [שו"ע מז, ד, ומשנ"ב ה רז; בו"מ דרשו, 10]

כפי שלמדנו, אסור ללמוד תורה כדיבור לפני ברכת התורה. ולדעת השולחן ערוך, מותר להרהר בדברי תורה לפני ברכת התורה, ללא דיבור; ויש אומרים, שלמרות שהרהור אינו נחשב כדיבור, אין להרהר בדברי תורה לפני ברכות התורה, משום שהרהור הוא חלק ממצוות לימוד התורה, כפי שנאמר: "לא ימוש ספר התורה הזה מפיד וְהִגִּיתָ בוּ יוֹמָם וְלַיְלָה", דהיינו הגיון הלב,

באיזה מקרה חובה ללמוד מיד לאחר התפילה?

לימודו, ורק אז הלך לבית המדרש ולמד - אין זה נחשב ל'הפסק'; אך עליו להיזהר שלא להפסיק בין התפילה ללימוד בדברי חולין. ואם לא למד לאחר התפילה - יתכן שבדיעבד יש להחשיב את קריאת שמע כלימוד לענין זה; אך לדעת פוסקים רבים, קריאת שמע אינה נחשבת כלימוד, ואם לא למד מיד לאחר התפילה, עליו לברך את ברכות התורה. וראה במקורות. [שו"ע מז, ז-ח, משנ"ב יג, טו ריז, וביה"ל ד"ה אם; בו"מ דרשו, 18]

אדם ששכח לברך את ברכות התורה לפני התפילה, ונזכר בכך באמצע פסוקי דזמרה, יפסיק ויברך. ואם נזכר בכך רק לאחר שכבר התחיל ברכות קריאת שמע, יכוון בברכת 'אהבה רבה', ('אהבת עולם' - לנוסח ספרד), לצאת בה גם ידי חובת ברכת התורה, וילמד מעט מיד לאחר התפילה. ואף אם סיים תחילה את כל האמירות של אחר התפילה, כגון שיר של יום ואין כאלקינו, וגם הלך לביתו והביא את ספרי

מה צריך לכוון בתפילת ערבית בליל ה'בר מצוה'?

שבתפילת ערבית בלילה שבו נעשה בר מצוה, לצאת בה ידי חובת ברכת התורה, וילמד מיד לאחר התפילה; משום שהברכה שבירך בבוקר היתה על מצות תלמוד התורה מדרבנן, מדין 'חינוך', ואילו כעת הוא מחויב במצות תלמוד תורה מדאורייתא. אולם, יש אומרים, שהברכה שבירך בבוקר פוטרת גם את לימודו בערב. [משנ"ב מז, יג; בו"מ דרשו, 16]

כשם שברכת 'אהבה רבה' ('אהבת עולם', לנוסח בני ספרד) שבשחרית יכולה לשמש כברכת התורה, כאמור לעיל, כך ברכת 'אהבת עולם' שלפני קריאת שמע של ערבית יכולה לשמש כברכת התורה, במקרה שצריך אז לברך ברכת התורה (ראה תקציר למחר), או במקרה ששכח לברך ברכת התורה בבוקר ולא נזכר עד לתפילת ערבית. ויש אומרים, שנער בר מצוה, יכוון בברכת אהבת עולם

* בכל בוקר, מברכים שתי ברכות התורה: ברכת 'לעסוק בדברי תורה' - שהיא ברכת המצוה; וברכת 'אשר בחר בנו' - שהיא ברכת שבח והודאה להשי"ת על שבחר בנו ונתן לנו את התורה שהיא 'כלי חמדתו'.
* לדעת ראשונים רבים, המסופק אם בירך את ברכות התורה - חייב לברך, אך יש חולקים, ולכן, במקרה של ספק, לכתחילה יש לשמוע את הברכה מאחר.
* אסור ללמוד בדיבור לפני ברכת התורה. וכל לימוד אסור: מקרא, משנה, גמרא, הלכות ומדרשים. ויש שהסתפק אם ספרי קבלה, אגדה ומוסר נכללים באיסור זה; ויש שכתב, שהם נכללים באיסור.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן לכתוב ספר תורה בדין בגוון כהה?

לשחור לאחר התייבשות הדין, כיון שבשעת הכתיבה אינו שחור. ורפידוגרף, שהוא עט ממולא בדין, המיוחד לכתביה דקה - לכתחילה אין לכתוב בו, מסיבות שונות, ואף אם הדין שבתוכו כשר למהדרין. ויש שמשתמשים בו לצורך עשיית ה'תגים' לאותיות, כדי לשלוט בדקותם.
[שו"ע לב, ג, משנ"ב ז ר"י, וביה"ל ד"ה יכתבם, וד"ה הרי; ביאורים ומוספים דרשו, 9]

הלכה למשה מסיני, שצריך לכתוב את ספרי התורה, התפילין, והמזוזות, בדין שחור. לדעת הרמב"ם, כל נזל שיש לו גוון שחור הזהה לגוון הדין, כשר לכתביה, אך לדעת ראשונים רבים, כתיבה שלא בדין - פסולה. וכתביה בגוון אחר, כגון אדום או ירוק, פסולה לכל הדעות, אף בדיעבד. ואף גוון כהה הדומה מאוד לגוון השחור, פסול; ויש להחמיר בכך אף כאשר הגוון הכחול הופך

הלוח היומי

ט"ו אלול | רבי חנוך העניך ב"ר שמחה ראובן אייגש (אייגס) זצ"ל, מוילנא, בעל המרחשת

ביום זה בשנת קנ"א, אירע הטבח הנוראי ביהודי פלמה דה מיורקה שבספרד, הי"ד, כאשר האספסוף הספרדי שהוסת בידי כמרים קתולים אנטישמיים, תקף את קהילות יהודי ספרד תחת הסיסמא "היהודים חייבים להתנצר או למות". מרבית יהודי העיר נהרגו על קידוש השם או אולצו להתנצר ולהפוך לאנוסים. "קהילות הקודש שמסרו נפשם על קדושת ה', יזכרם אלוקינו לטובה וינקום נקמת דם עבדיו השפוך".

יארצייט:

ש"ב/ש"ג: רבי משה ב"ר יצחק אלאשקאר זצ"ל, רבם של יהודי תוניס, בעל שו"ת מהר"ם אלאשקר, גאון יעקב.
תפ"ז: רבי יוסף (הראשון) ב"ר שמעיה קובו זצ"ל, אב"ד סלוניקי, בעל גבעות עולם.
תקי"ח: רבי עקיבא ב"ר שמחה בונים אייגר זצ"ל, מפרשבורג, בעל משנת רבי עקיבא.
תקמ"ז: רבי יעקב קופל חסיד ב"ר נחמיה פייבל (הגר) זצ"ל, מקולומייא, תלמיד הבעש"ט ואבי שושלת קוסוב-ויז'ניץ.
תרי"ז: רבי שמואל נחום ב"ר קהת הלוי גסנבויער זצ"ל, בעל היכלי שן, מגדל שן.
תש"א: רבי חנוך העניך ב"ר שמחה ראובן אייגש (אייגס) זצ"ל, מוילנא, בעל המרחשת.
תש"ב: רבי אברהם יעקב ב"ר שמואל הלוי הורביץ זצ"ל, מפרוביז'נא, בעל שו"ת צור יעקב.
תש"ב: רבי צבי יחזקאל ב"ר אברהם חיים מיכלסון זצ"ל הי"ד, הרב מפלונסק, בעל בית יחזקאל, פינות הבית ועוד.

סייעתא דשמיא גדולה בימים אלו

הג"ר חיים ברים אמר: בימים אלו בהם מתגלה הרחמים והרצון מלעילא לאין ערוך כמבואר בספרים הקדושים, עד שאמרו שמה שמשיגים בשאר ימות השנה על ידי התאמצות ויגיעת נפש עצומה, אפשר להשיג בימים אלו בנקל... באופן שאין לה אח ורע ודמיון לשאר ימות השנה.

(קונטרס מרבה חיים להגר"ח ברים פי"ב)

נשתדל לבדוק באיזה ענין אנו לקויים ונתחיל כבר מהיום לתקנו כי בימים אלו אפשר להצליח בכך בנקל

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il